

the main stages of criminal intelligence (task setting; collection; evaluation; processing; analysis; development of conclusions; dissemination). The author has outlined general algorithm of analytics' work, which consists of three main stages: 1) preparation; 2) analysis; 3) reporting. The author has stressed the importance of the analysis as the central element of criminal intelligence process. Some samples have been provided. The author has studied problem points that may arise during the practical application of crime counteraction models, in particular, based on intelligence data. The emphasis has been paid on the formation and training of personnel that will perform the tasks of criminal intelligence.

Keywords: *criminal intelligence, crime control models, law enforcement agencies, crime combating, analysis.*

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

УДК 159.9

І. В. КЛИМЕНКО,

*кандидат психологічних наук,
начальник Департаменту кадрового забезпечення
Національної поліції України (м. Київ)*

СИСТЕМА ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ: ЗМІСТ І СКЛАДОВІ

Запропоновано цілісне уявлення про сутність системи психологічного забезпечення процесу професійної підготовки поліцейських. Визначено й конкретизовано характеристики його основних компонентів – принципів, цілей, завдань, функцій, суб'єктів, напрямів, технологій і засобів здійснення. Психологічне забезпечення процесу професійної підготовки поліцейських розглянуто як систему діяльності психологів, що забезпечує майбутнім поліцейським можливість адекватно оцінювати та співвідносити власні індивідуально-типологічні особливості з вимогами професії, компетентно вирішувати освітні й професійні завдання.

Ключові слова: *система, психологічне забезпечення, поліцейські, професійна підготовка, особистість.*

Klymenko, I.V. (2017), "The system of psychological supporting of professional preparation of police: contents and composition" ["Systema psykholohichnoho zabezpechennia profesiinoi pidgotovky politseiskykh: zmist i skladovi"], *Pravo i Bezpeka*, No. 4, pp. 17–23.

Постановка проблеми. Є загальновизнаним той факт, що освіта повинна не тільки озброювати людину знаннями, але й розвивати, вдосконалювати її як особистість. Це ставить у низку основних завдань вищої освіти виховання особистості, що має тверду Я-концепцію, є здатною до саморозвитку й самореалізації, морально досконалою й соціально активною. Вищі навчальні заклади із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, мають забезпечувати підрозділи Національної поліції кваліфікованими та психологічно стійкими кадрами [1]. Вирішення цього завдання здійснюється шляхом ефективного психологічного супроводу освітнього процесу у ВНЗ. Але хоча вихід на перший план питань психологічної підтримки особистості, сприяння її розвитку, становленню та самореалізації став однією з основних тенденцій сучасної психології (О. Г. Асмолов, І. О. Баєва, О. Ф. Бондаренко, О. С. Газман, С. Д. Максименко, В. А. Петровсь-

кий, Є. М. Шиянов та ін.), а феномен психологічної підтримки став визнаним предметом наукового дослідження, проблема створення комплексної системи психологічного супроводу процесу професійної підготовки майбутніх поліцейських до цього часу не стала предметом усебічного системного наукового осмислення. Аналіз наукових досліджень дозволяє констатувати, що цілісної концепції психологічного забезпечення процесу професійної підготовки поліцейських не розроблено. Залишаються не визначеними до кінця питання його суті, змісту та структури.

Стан дослідження. На важливість психологічного забезпечення процесів освіти та професійної підготовки вказують чимало дослідників (Г. О. Балл, І. О. Зимня, Л. М. Карамушка, Н. В. Кузьміна, С. Д. Максименко, А. О. Реан, Н. В. Чепелева, Ю. М. Швалб, В. О. Якунін та ін.). До змісту освітньої діяльності дослідниками разом із навчанням і вихованням вводяться

складові психологічного супроводу (М. Р. Бітянова, О. О. Євдокімова та ін.), підтримки (О. Г. Асмолов, О. Ф. Бондаренко, О. Г. Лідерс, Р. В. Павелків та ін.). Теоретичному аналізу питань професіоналізму й розвитку творчості особистості присвячено роботи М. Й. Борисевського, О. І. Кульчицької, Г. В. Ложкина, В. О. Моляко та ін.

У низці досліджень узагальнено досвід у галузі організації та функціонування психологічної служби в системі освіти (І. О. Баєва, М. Р. Бітянова, А. О. Деркач, І. В. Дубровина, Є. О. Клімов, Б. Л. Коссов, Н. М. Пейсахов, Н. В. Чепелєва та ін.), а також розглянуто проблеми психологічного та психолого-педагогічного супроводу й підтримки особистісно-професійного розвитку студентів психологічною службою ВНЗ (М. Д. Дворяшина, Р. В. Павелків, Ю. В. Суховершина, Л. В. Темнова та ін.). Аналізу організації діяльності психологічних служб і консультування студентів у зарубіжних вищих навчальних закладах присвячено роботи І. М. Кондакова, П. Купки, А. Пожар, М. Рутік, П. Саутуарської, Ю. В. Укке та ін.

Аналіз наукової літератури й сучасної освітньої практики показує, що недостатньо розробленими залишаються питання психологічного супроводу особистісно-професійного розвитку курсантів – майбутніх правоохоронців. Не повною мірою визначено можливості, зміст та особливості діяльності психологічної служби ВНЗ із специфічними умовами навчання.

Мета цієї роботи – визначити основні складові системи психологічного забезпечення професійної підготовки поліцейських, а саме її принципи, завдання, функції та механізми реалізації.

Виклад основного матеріалу. Система психологічного забезпечення професійної підготовки поліцейських являє собою комплекс управлінських, організаційних, методичних, просвітницьких, психопрофілактичних і практичних психологічних заходів, спрямованих на підвищення психологічної стійкості, надійності та готовності поліцейських і працівників поліції до виконання завдань по боротьбі зі злочинністю й охороні публічного порядку для упередження впливу ризиконебезпечних чинників професійної діяльності, а також збереження фізичного та психологічного здоров'я поліцейських.

Система психологічного забезпечення має такі складові, завдяки яким здійснюється її функціонування:

1) законодавчі, підзаконні й відомчі нормативні акти, методичні розробки з питань пси-

хологічного забезпечення, а також плани реалізації основних завдань системи психологічного забезпечення;

2) принципи роботи, завдання, функції та механізми взаємодії служб, підрозділів і посадових осіб, задіяних в організації системи психологічного забезпечення;

3) посадові особи, задіяні в реалізації завдань системи психологічного забезпечення ВНЗ;

4) практична діяльність із психологічного забезпечення, документальне оформлення, облік та контроль проведених психологічних заходів.

До *суб'єктів* системи психологічного забезпечення професійної підготовки поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання належать ректори, керівники структурних підрозділів ВНЗ, науково-педагогічні (наукові) працівники вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, керівники підрозділів психологічного забезпечення, психологи та фахівці з психологічного забезпечення ВНЗ.

Об'єктами системи психологічного забезпечення, з одного боку, виступають особистість курсанта й колектив, а також психологічні, соціальні процеси, що відбуваються в процесі професійної підготовки. З іншого боку, до об'єктів системи психологічного забезпечення належать поліцейські, які проходять первинну професійну підготовку у ВНЗ, закладах та установах і кандидати на навчання у відповідних ВНЗ. Серед найважливіших якостей, потрібних правоохоронцю, експертами було виділено такі: сформована антикорупційна спрямованість, антикорупційна культура, здатність приймати рішення, саморегуляція, рефлексія, толерантність до невизначеності, сформованість конструктивних стратегій подолання, прогностична здатність, високий рівень відповідальності [2, р. 121].

Важливу роль у будь-якій соціальній системі відіграють її завдання та принципи роботи. Головними *завданнями* системи психологічного забезпечення професійної підготовки поліцейських є такі:

- психологічний добір і здійснення психологічного вивчення майбутніх працівників поліції;
- психологічна підготовка курсантів (слухачів);
- психопрофілактична робота;
- підтримка й оптимізація соціально-психологічного клімату у колективах;

– психологічний супровід освітнього процесу.

У підґрунтя системи психологічного забезпечення покладено такі *принципи* роботи:

1) правомірності – відповідності заходів психологічного забезпечення вимогам законодавства України, нормативно-правовим актам і організаційно-розпорядчим документам;

2) гуманізму – діяльність суб'єктів системи психологічного забезпечення ґрунтується на засадах загальнолюдських моральних та етичних цінностей та ідеалів задля поважання особистості, всебічного, гармонійного розвитку, збереження її цілісності та психологічного здоров'я;

3) толерантності – готовності й позитивної установки суб'єктів системи психологічного забезпечення до прийняття іншої психології, поглядів і несхожості, незважаючи на індивідуальні відмінності за ознаками раси, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, мови, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану чи місця проживання;

4) добровільності – добровільної згоди й активної участі особи, стосовно якої здійснюються заходи психологічного забезпечення;

5) конфіденційності – використання інформації особистого змісту, отриманої в результаті застосування заходів психологічного забезпечення, виключно для надання кваліфікованої психологічної допомоги;

6) науковості – наукової обґрунтованості підходів, форм і методів у реалізації заходів психологічного забезпечення;

7) об'єктивності – застосування у практичній діяльності суб'єктів системи психологічного забезпечення стандартизованих, надійних, валідних та адаптованих психологічних методик і технологій;

8) комплексності та всебічності – використання у заходах психологічного забезпечення взаємодоповнюючих форм і методів роботи, системного врахування особливостей і закономірностей психологічних проявів особистості поліцейського в професійній діяльності.

Відповідно до основних завдань система психологічного забезпечення охоплює такі *напрямки* діяльності:

1) психологічне діагностування – процес визначення в особи провідних індивідуально-психологічних особливостей, що забезпечують ефективно оволодіння професійними знаннями й ефективну подальшу професійну діяльність. Реалізується шляхом чітко регламентованої, стандартизованої процедури з використанням

формалізованих (тести, опитувальники, проєктивні та психофізіологічні методики) та малоформалізованих методик (спостереження, бесіди, інтерв'ю, аналіз продуктів діяльності індивіда);

2) психологічна підготовка – процес формування у курсантів (слухачів) професійно-психологічної надійності, стійкості, готовності до різноманітних умов службової діяльності й навичок конструктивної комунікації з різними верствами та категоріями населення. Реалізується шляхом проведення навчальних і практичних занять із використанням інтерактивних форм та новітніх методів навчання (ділових ігор, моделювання, тренінгів);

3) психопрофілактична робота – комплекс організаційних, соціальних і психологічних заходів, що проводяться з метою підтримки оптимальної працездатності курсантів (слухачів) і працівників ВНЗ, зведення до мінімуму впливу на них несприятливих чинників службової діяльності, збереження їх психічного та фізичного здоров'я. Реалізується через комплекс психологічних діагностичних, просвітницьких і практичних заходів та передбачає здійснення цільових психодіагностичних досліджень, експрес-діагностики, консультування, заходів психокорекції, функціонування психотренінгових комплексів, кімнат психологічного розвантаження й сприяння в організації та проведенні психологічної реабілітації працівників поліції, які перебували в екстремальних ситуаціях;

4) підтримка й оптимізація соціально-психологічного клімату в колективах – процес формування оптимальних соціально-психологічних умов для підтримки оптимальної працездатності й ефективної діяльності службових колективів. Реалізується шляхом опитування й анкетування курсантів (слухачів) і працівників ВНЗ, періодичного моніторингу стану соціально-психологічного клімату в колективах, оцінювання рейтингу керівництва, виявлення чинників, що деструктивно відбиваються на ефективності діяльності та працездатності службових колективів, а також проведення заходів корекції внутрішньокolleктивних відносин, надання відповідних рекомендацій для підвищення ефективності професійної діяльності колективів;

5) психологічний супровід освітнього процесу в навчальних закладах – комплекс заходів, спрямованих на належне адаптування курсантів (слухачів) до умов навчальної та подальшої службової діяльності, сприяння їх особистісному зростанню та професійному становленню, формування спроможності ефективно вирішувати завдання під час забезпечення

публічної безпеки та порядку й протидії злочинності. Реалізується шляхом здійснення відповідних психологічних вивчень, анкетувань, спостережень, індивідуальних та групових консультацій, проведення тренінгів, навчання курсантів (слухачів) основних психологічних методів та прийомів для формування навичок ефективною адаптації до умов подальшої професійної діяльності.

Психологи ВНЗ забезпечують психологічний супровід освітнього процесу ВНЗ, функціонування кімнат психологічного розвантаження та психотренінгових комплексів, відповідають за якість, результативність та ефективність проведених психологічних заходів.

На нашу думку, штатна чисельність психологів ВНЗ має визначатися залежно від допустимих норм службового навантаження, згідно з основними напрямками психологічного забезпечення та становити не більше 200 осіб на одного психолога.

Функції системи психологічного забезпечення у ВНЗ є такими.

I. Психологічний добір і здійснення психологічного вивчення:

1) організація та проведення психологічних вивчень і оцінювання професійно важливих якостей кандидатів на навчання під час добору до ВНЗ і просування по службі службовців ВНЗ;

2) підготовка відповідних довідок і висновків за результатами проведеного психологічного вивчення, надання рекомендацій щодо прогнозування ступеня професійної успішності.

II. Психологічний супровід адаптування курсантів (слухачів) до специфіки навчання у ВНЗ та умов подальшої професійної діяльності, що охоплює:

1) здійснення відповідних психологічних заходів (вивчень, анкетувань, індивідуальних і групових консультацій);

2) здійснення комплексного психологічного оцінювання професійних якостей працівників поліції під час проходження ними первинної професійної підготовки, підвищення кваліфікації або спеціалізації;

3) проведення інтерактивних занять і тренінгів з питань формування у курсантів (слухачів) усвідомленої мотивації до навчальної діяльності, розвитку комунікативних і професійно важливих психологічних якостей, пізнавальних і когнітивних функцій особистості;

4) підготовка відповідних висновків за результатами психологічного супроводу, надання відповідних рекомендацій;

5) психологічна підготовка курсантів (слухачів), навчання їх:

– уміння точно оцінювати свій психологічний стан, настрої і ступінь психічної напруженості під час вирішення завдань різної складності;

– методів та прийомів психологічної саморегуляції для формування стресостійкості, забезпечення особистої безпеки у специфічних умовах майбутньої професійної діяльності й у повсякденному житті;

– основних прийомів ефективною професійної комунікації;

– психологічної допомоги постраждалим в екстремальних ситуаціях і під час надзвичайних подій;

б) психологічний супровід навчальних занять із тактичної та вогневої підготовки курсантів (слухачів) для прогнозування рівня психологічної готовності до застосування спеціальних засобів і вогнепальної зброї.

III. Моніторинг стану соціально-психологічного клімату в службових колективах, оцінювання рейтингу науково-педагогічних працівників та керівництва:

1) проведення анкетувань, соціальних вивчень для виявлення несприятливих процесів, негативних явищ і конфліктів, що виникають у процесі освітньої діяльності, для їх корекції та надання рекомендацій керівництву з питань оптимізації соціально-психологічного клімату у службових колективах;

2) проведення доцільних психологічних заходів, спрямованих на налагодження ефективною комунікації у навчальних групах, формування групової згуртованості та вирішення проблемних питань, що виникають у процесі групової взаємодії курсантів (слухачів);

3) вивчення рейтингу науково-педагогічних працівників шляхом оцінювання рівня занять за змістовністю, науковістю, доступністю й іншими критеріями для надання рекомендацій з питань оптимізації освітнього процесу.

IV. Здійснення психопрофілактичної роботи:

1) проведення цільової психологічної діагностики, серед іншого планової або позапланової експрес-діагностики, з метою виявлення у курсантів (слухачів) та службовців ВНЗ несприятливих психоемоційних станів, що негативно відбиваються на їх фізичному та психологічному стані;

2) здійснення індивідуального психологічного консультування курсантів (слухачів) та службовців ВНЗ для подолання проблем психологічного характеру, вирішення конфліктів і налагодження процесу ефективною комунікації з оточенням;

3) здійснення психологічної корекції, спрямованої на усунення недоліків індивідуального

особистісного розвитку, несприятливих психологічних та емоційних станів з метою підвищення адаптивних можливостей курсантів (слухачів) і службовців ВНЗ, відновлення їх психологічного благополуччя та розширення поведінкового діапазону;

4) організація роботи в групі психологічної допомоги та підтримки, проведення комплексних заходів психологічного спрямування з курсантами (слухачами) та службовцями ВНЗ, які потребують додаткової психологічної допомоги;

5) забезпечення роботи кімнат психологічного розвантаження, проведення сеансів психологічної релаксації;

6) використання групових форм і методів психопрофілактичної роботи з курсантами (слухачами), зокрема практичних занять і тренінгів з особистого зростання, розвитку навичок психологічної стресостійкості та формування прихильності до здорового способу життя;

7) участь у межах компетенції у службових розслідуваннях надзвичайних подій за участю курсантів (слухачів) і працівників ВНЗ, зокрема випадків аутодеструктивної, антивітальної, аддиктивної поведінки курсантів (слухачів) або працівників ВНЗ, та аналіз її психологічних передумов;

8) вивчення й упровадження досягнень сучасної психологічної науки та передового досвіду в практичну діяльність із психологічного забезпечення освітнього процесу.

V. Організація роботи з курсантами (слухачами), які потребують психологічної підтримки та допомоги.

Організація роботи з особами, які потребують психологічної підтримки та допомоги (далі – група психологічної підтримки та допомоги, або ГППД), обумовлюється необхідністю своєчасного усунення та нейтралізації проблем психологічного походження, швидкого відновлення належної функціональності осіб, збереження їх життя та здоров'я.

ГППД утворюється з метою диференційованого розподілу психопрофілактичних заходів і зусиль психологів за рахунок визначення кола осіб, які потребують першочергової психологічної допомоги через чутливість до впливу на них стрес-факторів. До ГППД зараховуються особи, які потребують додаткових цільових психопрофілактичних та психокорекційних заходів. Підставами для ухвалення рішення про зарахування особи до ГППД можуть бути:

1) виявлення несприятливих психоемоційних станів в особи, зокрема:

– істотне зниження успішності, результативності у виконанні професійних завдань на тлі істотного погіршення загального стану здоров'я, постійні скарги на хронічну втому та погане самопочуття;

– різкі зміни у поведінці, часті перепади настрою, низький самоконтроль, підвищена емоційна збудливість, агресивність, дратівливість, неадекватне гостре реагування на звичайні подразники буденного життя або, навпаки, прояви апатичності, відлюдкуватості, крайній ступінь емоційної холодності, відчуженості;

– висока конфліктність, неспроможність будувати конструктивні службові міжособистісні стосунки, надмірна екзальтованість поведінки, відхилення від загальноприйнятих норм;

– прояви залежної поведінки, надмірне вживання алкоголю чи тютюну, трудоголізм, ігрова залежність, випадки вживання психоактивних речовин;

– прояви деструктивної, руйнівної для життя та здоров'я поведінки, висловлювання намірів покінчити життя самогубством, пресуїцидальна поведінка;

2) суттєві труднощі адаптації до умов майбутньої службової діяльності.

Робота з особами, зарахованими до ГППД, здійснюється в індивідуальній або груповій формах у кімнатах психологічного розвантаження або в психотренінгових комплексах.

Важливим для системи психологічного супроводу є визначення *повноважень* психологів. Психологи ВНЗ у межах наданих їм повноважень:

1) проводять психологічні вивчення та оцінювання професійно важливих якостей кандидатів на навчання під час добору до ВНЗ і просування по службі службовців ВНЗ, готують відповідні довідки й висновки за результатами проведеного психологічного вивчення, прогнозують рівень їх подальшої професійної успішності;

2) здійснюють психодіагностичні вивчення курсантів (слухачів) в ході психологічного супроводу процесу адаптації до умов навчання та подальшої професійної діяльності;

3) здійснюють психологічний супровід адаптування курсантів (слухачів) до специфіки навчання у ВНЗ та умов подальшої професійної діяльності, надають консультації, проводять відповідні психологічні заходи;

4) проводять практичні заняття й тренінги з питань формування у курсантів (слухачів):

– усвідомленої мотивації до навчальної діяльності та позитивної професійної мотивації;

– комунікативних і професійно важливих психологічних якостей, розвитку пізнавальних і когнітивних функцій;

– стресостійкості, здатності точно оцінювати свій психологічний стан, настрої і ступінь психічної напруженості під час вирішення завдань різної складності;

– навичок психологічної саморегуляції для зниження впливу ризиконебезпечних стрес-факторів службової діяльності;

5) проводять планову щорічну експрес-діагностику курсантів (слухачів) і службовців ВНЗ з метою виявлення несприятливих індивідуальних психологічних станів;

6) здійснюють відповідні комплексні психопрофілактичні заходи з курсантами (слухачами) та службовцями ВНЗ, які потребують психологічної допомоги та підтримки;

7) здійснюють психологічне консультування курсантів (слухачів) і службовців ВНЗ для подолання проблем психологічного характеру, вирішення конфліктів та налагодження процесу ефективної комунікації з оточенням;

8) здійснюють заходи психокорекції, спрямованої на усунення недоліків індивідуального особистісного розвитку, несприятливих психологічних та емоційних станів з метою підвищення адаптивних можливостей курсантів (слухачів) і службовців ВНЗ, відновлення їх психологічного благополуччя й розширення поведінкового діапазону;

9) забезпечують функціонування кімнат психологічного розвантаження, проводять сеанси релаксації;

10) здійснюють моніторинг стану соціально-психологічного клімату у службових колективах, оцінюють рейтинг науково-педагогічних працівників і керівництва ВНЗ;

11) проводять анкетування, соціальні вивчення для виявлення несприятливих процесів, що виникають у процесі освітньої діяльності, для їх корекції та надання рекомендацій керівництву ВНЗ щодо оптимізації соціально-психологічного клімату у службових колективах;

12) здійснюють психологічні заходи, спрямовані на налагодження ефективної комунікації у службових колективах та формування групової згуртованості;

13) беруть участь у вивченні рейтингу науково-педагогічних працівників шляхом оцінювання рівня занять за змістовністю, науковістю, доступністю та іншими критеріями для надання рекомендацій з питань оптимізації освітнього процесу;

14) надають рекомендації керівникам ВНЗ щодо створення оптимальних соціально-пси-

хологічних умов для ефективної діяльності й високої професійної функціональності колективів, уживають заходів для оптимізації соціально-психологічного клімату у службових колективах, корекції внутрішньогрупових відносин;

15) надають консультативну допомогу службовцям, які заміщують посади поліцейських у ВНЗ, курсантам (слухачам) у питаннях професійного спілкування й ефективної взаємодії з різними верствами населення, представниками маргінальних груп, засобів масової інформації;

16) беруть участь у визначенні провідних напрямів розвитку науки й освіти з питань системи психологічного забезпечення, в організації та проведенні відповідних науково-дослідних і соціологічних досліджень, а також у впровадженні їх результатів в освітній процес і практичну діяльність;

17) беруть участь у розробці професіограм і психограм відповідно до специфіки основних напрямків діяльності;

18) у межах компетенції беруть участь у службових розслідуваннях надзвичайних подій за участю службовців, які заміщують посади поліцейських у ВНЗ, і курсантів (слухачів), зокрема випадків антивітальної, аутодеструктивної та аддиктивної поведінки;

19) здійснюють аналіз та вивчають психологічні передумови випадків антивітальної, аутодеструктивної та аддиктивної поведінки службовців, які заміщують посади поліцейських у ВНЗ, і курсантів (слухачів), узагальнюють обставини та причини надзвичайних подій, проводять роботу з профілактики таких випадків у навчальних колективах.

Висновки. Отже, психологічне забезпечення процесу професійної підготовки поліцейських розглядається нами як система діяльності психологів, що сприяє активізації змістовних характеристик усіх структурних компонентів процесу професійної підготовки, забезпечує його суб'єктам можливість усвідомлювати й приймати сучасні вимоги суспільства до їх професійної діяльності, адекватно оцінювати та співвідносити власні індивідуально-типологічні особливості з вимогами професії, компетентно вирішувати освітні та професійні завдання, актуалізувати потенційні можливості особистості.

Цілісне уявлення про сутність системи психологічного забезпечення процесу професійної підготовки поліцейських може бути сформоване на основі розробки та реалізації концепції психологічного супроводу, яка охоплює: теоретико-методологічне й емпіричне обґрунтування

наукової проблеми; створення структурно-функціональної моделі психологічного супроводу, яка містить характеристики його основних компонентів – принципів, цілей, завдань, функцій, суб'єктів, напрямів, технологій і засобів здійснення, які, власне, і стали предметом запропонованої роботи.

Перспективною подальшої розробки цієї теми має стати її практична реалізація у вигляді

створення системи психологічного забезпечення професійної підготовки поліцейських за трьома рівнями, а саме: психологічне забезпечення первинної підготовки, психологічне забезпечення підготовки поліцейських у навчальних закладах МВС із специфічними умовами навчання, забезпечення психологічної складової у процесі підвищення кваліфікації діючих працівників поліції.

Список бібліографічних посилань

1. Євдокімова О. О. Психологічний супровід підготовки майбутніх поліцейських в Україні // Матеріали ІІ Науково-практичної конференції «Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки фахівців в умовах сучасного освітнього простору» / Харків. держ. акад. фіз. культури. Харків, 2016. С. 43–44.

2. Klymenko I. V. The goals of psychological support of policemen at the stage of professional training. *Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools*. 2017. Vol. 21, No. 3. P. 117–122.

Надійшла до редколегії 22.12.2017

КЛИМЕНКО И. В. СИСТЕМА ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ ПОЛИЦЕЙСКИХ: СОДЕРЖАНИЕ И СОСТАВЛЯЮЩИЕ

Предложено целостное представление о сущности системы психологического обеспечения процесса профессиональной подготовки полицейских. Определены и конкретизированы его основные компоненты – принципы, цели, задачи, функции, предмет, направления, технологии и средства реализации. Психологическое обеспечение процесса подготовки полиции рассматривается как система деятельности психологов, которая предоставляет будущим полицейским возможность адекватно оценивать и соотносить свои индивидуально-типологические особенности с требованиями профессии, грамотно решать образовательные и профессиональные задачи.

Ключевые слова: *система, психологическая поддержка, полиция, профессиональная подготовка, личность.*

KLYMENKO I. V. THE SYSTEM OF PSYCHOLOGICAL SUPPORTING OF PROFESSIONAL PREPARATION OF POLICE: CONTENTS AND COMPOSITION

In the article the integral representation of the essence of the system of psychological support of the process of professional training of the police is offered. The characteristics of its main components – principles, goals, tasks, functions, subjects, directions, technologies and means of implementation – are determined and specified. The system of psychological support of police training is presented by the author as a complex of managerial, organizational, methodological, educational, practical psychological measures aimed at increasing the psychological stability, reliability and readiness of the police and police officers to fulfill their tasks in combating crime and protecting public order for prevention of the influence of risk factors of professional activity, as well as preservation of physical and psychological health. The psychological provision of the police training process is considered as a system of activity of psychologists, which provides the future police with the opportunity to adequately assess and correlate their own individual-typological peculiarities with the requirements of the profession; competently solve educational and professional tasks.

The prospect of further development of this topic should be its practical implementation in the form of creating a system of psychological support for the training of police officers at three levels, namely: psychological support of primary training, psychological provision of training of police officers in educational institutions of the Ministry of Internal Affairs with specific conditions of training, provision of psychological component during improvement qualifications of active police officers.

Keywords: *system, psychological support, police, professional training, personality.*